

Zihinsel Yetersizlik Nedir?

Gelişim sürecinde zihinsel işlevlerde normal gelişim gösteren çocuklardan önemli derecede gerilik ve uyumsuz davranışlarda yetersizlik gösteren çocuklar Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerdir.

Muhtemel Nedenleri:

Doğum Öncesi Nedenler:

- Kromozom bozuklukları
- Sendromlar
- Metabolizma Bozuklukları
- Kaba Beyin Hastalıkları
- Annenin Hastalıkları
- Annelik Yaşı
- Çeşitli Kaza ve Travmalar
- Yetersiz Beslenme

Doğum Anına Bağlı Nedenler:

- Prematürelilik
- Doğum İncinmeleri
- Yeni Doğan Hastalıkları
- Doğum Travmaları

Doğum Sonrası Nedenleri:

- Travmatik Beyin Yaralanmaları
- Yetersiz Beslenme

Zihinsel Yetersizlik Türleri

Hafif Derecede Zihinsel Engelliler

Zekâ bölümü puanı 50 – 55 ile yaklaşık 70 arasında olan kişilerdir. Bu çocukların çoğunluğu ilkokulda başarısızlıkla karşılaşmaya kadar gelişimleri normal çocuklardan önemli bir farklılık göstermemesi nedeniyle genellikle okula başlancaya kadar ayırt edilemezler. Hafif zihinsel engelliliğe sahip birçok birey normale çok yakın oldukları ve zihinsel yetersizlikleri çok hafif olduğu için çevreye daha rahat uyum sağlamaktadırlar. Bu gruptaki çocuklar normal okulların özel sınıflarında eğitim görmektedirler. Bu çocukların birçoğu sınıf öğretmenlerine sağlanan danışmanlık hizmetleri ya da çocuğa sağlanan destek hizmetleri ile normal sınıflarda eğitim görmektedir... Okuma-yazma, matematik gibi temel akademik becerileri kazanmada gecikme yaşarlar. Yetişkinlik çağında bütünüyle ya da kısmen geçimlerini sağlayabilecek bir iş becerisi edinebilirler.

Orta Derecede Zihinsel Engelliler

Zekâ bölümü puanı 35-40 ile 50-55 arasında olan kişilerdir. Zekâ yaşları yaklaşık olarak 6- 8,5 yaş arasında yer almaktadır. Dil gelişimi, sosyal, duygusal veya davranış problemleri ile temel akademik becerileri kazanmada gecikme görülmektedir. Genellikle erken çocukluk eğitimi döneminde fark edilmektedirler. Gelişim özellikleri normal çocuklardan önemli farklılık göstermektedir. Sosyal kuralları öğrenmeleri zayıftır. Öğrenmeleri yavaştır. Basit günlük becerileri öğrenebilirler ancak motor becerilerde güçlük yaşarlar. Basit akademik becerileri ve öz bakım ile ilgili becerileri öğrenebilirler. Tanıdık çevrelerinde kendi başlarına bağımsız hareket edebilirler. Yetişkinlikte basit işleri bir yetişkin denetiminde yapabilirler.

Zihinsel Yetersizlik Türleri

Ağır Derecede Zihinsel Engelliler

Zeka bölümü puanları 20-25 ile 35-40 arasında olan kişilerdir. Bu çocukların neredeyse tamamı doğumda ya da hemen sonrasında farkına varılırlar. Zihinsel engelliğe motor problemler ile konuşma dil problemleri eşlik etmektedir. Öz bakım becerilerini bağımsız ya da gözetimle yapabilmektedirler. Günlük yaşamlarını sürdürebilecek basit motor ve iletişim becerilerini kazanabilmektedirler. İşaretleri ve sözcükleri tanıyabilir fakat uzun ve düz yazıları okumakta güçlük çekerler. Ağır derecede zihinsel engelli bireylerin eğitimlerinde özbakım (tuvalet, giyinme, yeme içme) ve iletişim becerilerinin öğretimine ağırlık verilmektedir.

Çok Ağır Zihinsel Engelliler

Zekâ bölümü puanları 20-25' in altında olan bireylerdir. Özel eğitim kurumlarına devam edememekte, genellikle ailelerinin bakım ve korumasına muhtaç olarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Özbakım becerilerini gerçekleştiremezler. Konuşamazlar, etrafa ilgileri yoktur, çoğunlukla birden fazla engelleri vardır.

Öğretmenlere Öneriler

- Kısa ve basit konulara çocuk alıştırmalıdır. Olumsuzdan daha çok olumlu ifadeler kullanılmalıdır. Acele ve telaşlı emirler yerine sakin ifadeler kullanılmalıdır.
- Etkinlikler seviyeye uygun, somut ağırlıklı ve basit olmalıdır.
- Öğrencinin en ufak başarılı çalışmaları mutlaka görülmeli, değer verilmeli ve gerekirse hemen ödüllendirilmelidir. Bu becerilerini daha da geliştirmeleri için desteklenmeli ve aileye gerekli rehberlik yapılmalıdır.
- Bu çocuklar görmek ve işitmekten çok yaparak öğrenirler. Öğrenmede işitme ve görmede önemli olmakla birlikte yaparak öğrenmede daha yararlı sürekli sonuçlar sağlar. Çocuğun derse katılımını sağlayıcı etkinliklerde bulunmasını sağlayın.
- Etkinliklere çocuğun gelişim seviyesine uygun araç-gereç ve çalışmalarla başlanmalıdır.

- Becerilerin kazandırılmasında doğru davranışların verilmesi gerekir. Çocukların düzgün konuşmasını isteyen öğretmen her şey den evvel kendisi düzgün konuşmalıdır.
- Öğrencilere gerekli ve yeterli ferdi çalışma alışkanlıklarını kazandırabilmek için öğretmen başlama, devam, değerlendirmede daima öğrencileri ile birlikte olmalıdır.
- Öğretirken somut materyallerden yararlanılmalıdır.

Ailelere Öneriler

- Öncelikle çocuğunuza onu sevdiğinizi hissettirin, sevginizi sık sık ifade edin ve onunla arkadaş olun.
- Aile içinde ve çevrelerinizde, çocuğunuzun, okul öncesi dönemdeki engelli olmayan çocuklarla arkadaşlık kurması için fırsatlar yaratın.
- Çocuğunuzun sahip olduğu yasal haklar, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerle ilgili uzmanlardan bilgi alın.
- Çevrenizi zihin engelli çocuklar hakkında bilgilendirin.
- Zihin engelli çocuk sahibi başka ailelerle görüşün, yaşadıklarınızı paylaşın.
- Okul dışında çocuğunuzla çalışabileceğiniz tüm becerilere ve becerilerin öğretimine ilişkin, öğretmenlerden, uzmanlardan bilgi alın, eğitim talep edin.
- Çocuğunuzun ev içinde yapabileceği, öncelikli olan basit becerilere odaklanın, çocuğunuzla ev içinde bu becerileri çalışın.
- Çocuğunuzla konuşurken ifadelerinizin açık, net ve basit olduğundan emin olun.
- Çocuğunuzla iletişim kurarken ifadeleriniz hem sözlü hem görsel içerikli (resim, şekil, nesne, video vb. kullanarak) olsun.
- Okul çağındaki çocuğunuzun Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)'na aktif olarak dahil olun.
- Ev ortamını ve materyalleri çocuğunuzun bireysel özellikleri ve gereksinimlerine göre uyarlayın.
- Çocuğunuzla çalışacağınız konuları basitleştirin.
- Çocuğunuzun etkileşime girmeye, konuşmaya cesaretlendirin.
- Çocuğunuzun her tepkisine yanıt (dönüt) verin.:Çocuğunuzun olaylara, durumlara verdiği tüm tepkilere olumlu ve destekleyici yanıt/dönüt verin.
- Ödül kullanın: Çocuğunuzla oynarken, çalışırken her öğrenmesini, her olumlu ve doğru tepkisini ödüllendirin, pekiştirin. Bu pekiştirmeyi, çocuğunuzun davranışının hemen arkasından yapın ve neden ödüllendirdiğinizi ona açıklayın.
- Beceri ya da davranışları mümkün olduğunca gerçek ortamlarda öğretin.

DÖRTYOL
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ

Özel Eğitim Hizmetleri Bölümü

Zihinsel Yetersizlik
Nedir?

- **Web:** <http://dortyolram.meb.k12.tr>
- **Adres:** Özerli Mah. 1 Nolu Çiftçiyolu Sok. No19 Fatih Ortaokulu Yanı Dört Yol
- **Telefon:** 0326 713 23 33